

Kunskap i havsfrågor 2020

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta utlåtande Europeiska kommissionens grönbok om kunskap i havsfrågor 2020 från kartläggning av havsbotten till havsprognoser (KOM(2012) 473). Kommissionen vill genom initiativet Kunskap i havsfrågor 2020 bygga upp den kunskapsbas som behövs för att en hållbar, sysselsättningsskapande blå ekonomi ska kunna växa fram inom havs- och sjöfartssektorerna. Genom att man förbättrar näringens, myndigheternas och forskarnas konkurrenskraft och effektivitet stimulerar man innovation, och förståelsen för havets beteende förbättras. Därigenom bidrar initiativet till att Europa 2020-målen om sysselsättning, innovation, utbildning, social integration och kampen mot klimatförändring uppfylls.

Syftet med grönboken är att inleda en debatt om den bästa strategin för att hantera de möjligheter som finns att ta fram en tillgänglig och hållbar digital kartläggning av Europas havsbotten till 2020 liksom de utmaningar som detta innebär.

Utskottets övergripande ståndpunkter är att havet och kustområdena måste ses som en långsiktigt hållbar resurs. Förvaltningen av denna resurs måste därför i hög grad utgå från ett helhetsperspektiv och använda de verktyg som gör det möjligt att öka kunskapen om havet och dess resurser. Ett fullgott kunskapsunderlag behövs om vi ska kunna uppnå god miljöstatus i havet i enlighet med havsmiljödirektivet, liksom för att utveckla fysisk planering och integrerad övervakning av havet. Relevanta, lättillgängliga och kostnadsfria data, liksom att alla intressenter är delaktiga i hög grad, har en stor betydelse för den kunskapsförsörjning som krävs för att ekosystemen ska kunna bevaras och restaureras samtidigt som havsanknutna företag kan utvecklas och växa.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Grönbokens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets granskning	5
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade dokument	7

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Grönbok om kunskap i havsfrågor 2020

Riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna.

Stockholm den 20 november 2012

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Matilda Ernkrans

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Matilda Ernkrans (S), Bengt-Anders Johansson (M), Rune Wikström (M), Helén Pettersson i Umeå (S), Johan Hultberg (M), Jan-Olof Larsson (S), Anita Brodén (FP), Sara Karlsson (S), Roger Tiefensee (C), Pyry Niemi (S), Åsa Coenraads (M), Helena Leander (MP), Irene Oskarsson (KD), Josef Fransson (SD), Jens Holm (V), Christina Karlsson (S), Linda Arvidsson Wemmert (M), Kew Nordqvist (MP) och Roland Utbult (KD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Den 3 september 2012 hänvisade kammaren Europeiska kommissionens grönbok om kunskap i havsfrågor 2020 (KOM(2012) 473) till miljö- och jordbruksutskottet.

Utskottet har mottagit Regeringskansliets faktapromemoria.

Grönbokens huvudsakliga innehåll

Kommissionens initiativ Kunskap i havsfrågor 2020 innebär en enhetlig ram för all pågående verksamhet som rör havsobservationer inom EU. Det handlar om hela cykeln, från den initiala observationen till tolkning, behandling och spridning. Ramen omfattar grundläggande principer som att ”samla in data en enda gång och använda dem för många syften” och att ”data bör vara interoperabla, åtkomliga och fria från användningsrestriktioner”. Dessa gemensamma principer, regler och standarder gör att medlemsstaternas program tillsammans med andra viktiga EU-insatser kan bidra till att skapa en kapacitet som är oändligt mycket större än summan av de enskilda delarna. Här ingår exempelvis havstjänsten inom det europeiska jordövervakningssystemet (GMES), datainsamlingsramen för fisket och de nya EU-omfattande forskningsinfrastrukturer som identifierats av Europeiska strategiska forumet för forskningsinfrastruktur (Esfri).

Kommissionen vill genom initiativet Kunskap i havsfrågor 2020 bygga upp den kunskapsbas som behövs för att en hållbar, sysselsättningsskapande blå ekonomi ska kunna växa fram inom havs- och sjöfartssektorerna. Genom att man förbättrar näringens, myndigheternas och forskarnas konkurrenskraft och effektivitet stimulerar man innovation, och förståelsen för havets beteende förbättras. De särskilda målen för Kunskap i havsfrågor 2020 är att minska kostnaderna för industrin, offentliga myndigheter och forskare, att stimulera innovation, och att minska osäkerheten när det gäller förståelsen för havets beteende. På så sätt bidrar initiativet till att Europa 2020-målen om sysselsättning, innovation, utbildning, social integration och kampen mot klimatförändringar uppfylls.

Syftet med grönboken är att inleda en debatt om den bästa strategin för att komma vidare till en ny fas som hanterar de möjligheter som finns att ta fram en tillgänglig och hållbar digital kartläggning av Europas havsbottnar till 2020 liksom de utmaningar som detta innebär.

Kommissionen vill ha in eventuella synpunkter på grönboken senast den 15 december 2012.

Utskottets granskning

Faktapromemoria

I faktapromemorian redovisar regeringen sin preliminära ståndpunkt. Regeringen delar kommissionens uppfattning att kartering och övervakning av havet är av stor betydelse för en hållbar ekonomisk tillväxt, för miljöskydd och för att kunna förstå klimatförändringarna. De svenska myndigheter som har deltagit i karteringsarbetet i det europeiska informations- och observationsnätet för havet har hittills varit Sveriges Geologiska Undersökning, SMHI och Naturvårdsverket. Att det växer fram rationella och tillgängliga system för insamling, behandling och redovisning av marina data är viktigt för en verksam och ändamålsenlig havsförvaltning liksom för en kommande svensk nationell havsplanering. Det är naturligt att fler svenska myndigheter deltar i detta arbete. Regeringen framhåller emellertid att det i nuläget är för tidigt att uttala sig om på vilket sätt ett EU-övergripande system bör utvecklas och hur det bör samspela med nationella och regionala system.

Subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna

Eftersom det i grönboken inte presenteras några konkreta förslag till ny lagstiftning är det inte aktuellt med en bedömning utifrån subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

Utskottets ställningstagande

Nyttjandet av havet och kustområdena är mångfasetterat och intensiteten ökar. För att havet och kustområdena ska kunna vara en långsiktigt hållbar resurs i framtiden måste förvaltningen i hög grad utgå från ett helhetsperspektiv och använda de verktyg som gör det möjligt att öka kunskapen om havet och dess resurser. Detta är en nödvändig förutsättning för att nyttjandet och bevarandet ska kunna effektiviseras. Med ett ökat nyttjande av havets resurser växer behovet av fördjupad information om havsområdena. Utskottet delar regeringens uppfattning att för en verksam och ändamålsenlig havsförvaltning är det viktigt att rationella och tillgängliga system för insamling, behandling och redovisning av marina data växer fram.

Omfattningen av de framtida förändringarna i haven och deras inverkan på mänsklig verksamhet kan inte förutses utan kunskaper om hur systemen fungerar i dag och hur de fungerade tidigare. Utskottet anser att kartering och övervakning av havet är av stor betydelse för en hållbar ekonomisk tillväxt, för miljöskydd och för att kunna förstå klimatförändringarna. Ett fullgott kunskapsunderlag behövs om vi ska kunna uppnå god miljöstatus i havet i enlighet med havsmiljödirektivet, liksom för att kunna utveckla fysisk planering och integrerad övervakning av havet. I dag samlas marina

data i huvudsak in för specifika syften, t.ex. sjöfart, fiske, miljötillsyn eller forskning. Externa avnämare ställs ofta inför en rad hinder av olika slag när de ska använda dessa data. Det kan exempelvis handla om bristande information om exakthet och riktighet eller helt enkelt om kunskapsbrist. Det kan också vara svårt att få reda på vilka data som finns och det kan finnas restriktioner för användningen av data. Det bör vidare framhållas att relevanta, lättillgängliga och kostnadsfria data är viktiga för den kunskapsförsörjning som krävs för att ekosystemen ska kunna bevaras och restaureras samtidigt som havsanknutna företag kan utvecklas och växa.

Havet och nyttjandet av dess resurser berör ett mycket stort antal aktörer och intressenter på olika förvaltningsnivåer, från privatpersoner och yrkesutövare till myndigheter och internationella organisationer. Dessa aktörer påverkar havet på olika sätt och de berörs av de beslut som fattas. För att bli framgångsrik bör en integrerad havspolitik därför bygga på att alla intressenter är delaktiga i hög grad.

Utskottet konstaterar avslutningsvis att grönboken utgör ett bra underlag för att utveckla en fortsatt strategi för det fortsatta arbetet att ta fram en tillgänglig och hållbar digital kartläggning av Europas havsbottnar till 2020.

BILAGA

Förteckning över behandlade dokument

Europeiska kommissionens grönbok om kunskap i havsfrågor 2020 från kartläggning av havsbotten till havsprognoser (KOM(2012) 473).